

**Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ «Павлоградський фаховий коледж
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ директора

ВСП «Павлоградський фаховий
коледж НТУ «ДП»

від 08.10.2021 № 130-АГ

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію та проведення практичного навчання
у Відокремленому структурному підрозділі
«Павлоградський фаховий коледж Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»**

УХВАЛЕНО

педагогічною радою

ВСП «Павлоградський фаховий
коледж НТУ «ДП»

06.10.2021 протокол № 02

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Мета, види та зміст практичної підготовки	3
3.	Складові практичної підготовки	4
4.	Бази практики	5
5.	Організація практичної підготовки	6
6.	Підведення підсумків практичної підготовки	9
7.	Матеріальне забезпечення практичної підготовки	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Практичне навчання студентів є невід'ємною складовою підготовки молодших спеціалістів та фахових молодших бакалаврів (далі – здобувачів освіти) у Відокремленому структурному підрозділі «Павлоградський фаховий коледж Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (далі – коледж).

1.2. Положення про порядок проведення практичної підготовки студентів коледжу (далі – Положення) розроблено відповідно до: законів України «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93.

1.3. Практичне навчання здійснюється в навчальних кабінетах та відповідно оснащених лабораторіях коледжу, а також на підприємствах і організаціях міста та регіону.

1.4. У даному Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практичного навчання здобувачів освіти усіх спеціальностей.

1.5. Це Положення є обов'язковим для коледжу. Особливості організації та проведення практичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальностей визначаються відповідними освітніми, освітньо-професійними програмами.

1.6. Практична підготовка здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти та на робочому місці (на виробництві) може здійснюватися з урахуванням особливостей цих форм здобуття освіти.

1.7. Практична підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти регламентується законодавством, цим Положенням та положенням про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.

2. МЕТА, ВИДИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

2.1. Метою практичного навчання студентів коледжу є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, набуття професійних навичок і умінь, формування професійної компетентності, що забезпечує якісну підготовку майбутніх фахівців.

Завдання практичного навчання є:

підготовка фахівців, які спроможні вирішувати виробничі завдання в сучасних ринкових умовах і володіти прийомами і методами, що є складовими новітніх технологій;

набуття навичок і умінь;

прийняття самостійних рішень, виходячи із конкретної виробничої ситуації;

впровадження новітніх технологій та результатів наукових досліджень;

вміння працювати у команді.

2.2. Практичне навчання студентів передбачає безперервність і послідовність його проведення протягом всього періоду навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх фахівців.

2.3. Види практичного навчання: практичні заняття, ознайомлювальна та навчальна практики, виробнича та переддипломна практики.

2.4. Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності, їх форми, тривалість і терміни проведення відповідають навчальним планам та робочим програмам навчальних дисциплін.

2.5. Зміст і послідовність практик, відповідні форми звітності визначаються програмою практичної підготовки, яка розробляється відповідно до навчального плану. Зміст програми повинен відповідати даному Положенню, наказам і рішенням колегії Міністерства освіти і науки України щодо практичного навчання студентів, навчальному плану спеціальності. На основі цієї програми розробляються робочі програми відповідних видів практик. Одним із завдань практики може бути оволодіння здобувачами освіти спорідненою робітничою професією.

2.6. Навчальна практика може проводитись паралельно з навчальними заняттями з урахуванням розподілу бюджету часу здобувачів освіти. Для студентів, які навчаються без відриву від виробництва, у коледжі може бути передбачена практична підготовка тривалістю до одного місяця.

3. СКЛАДОВІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. Практична підготовка складається з навчальної (ознайомлювальної), виробничої та переддипломної практик.

3.1.1. Навчальні (ознайомлювальні) практики проводяться згідно з навчальним планом спеціальностей, графіком освітнього процесу в навчальних кабінетах, лабораторіях, майстерні, а також на підприємствах, в організаціях та установах, що відповідають вимогам освітньо-професійних програм підготовки молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра. Завданням таких практик є ознайомлення студентів зі специфікою спеціальності, формування компетенції згідно з вимогами освітньо-професійних програм, в окремих випадках - оволодіння робочою професією.

3.1.2. Виробничі практики проводяться на старших курсах. Завданням таких практик є розширення, поглиблення та закріплення знань, які студенти отримують під час вивчення спеціальних дисциплін та формування вмінь практичного застосування цих знань в умовах виробництва, набуття і вдосконалення професійної майстерності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових проєктів (робіт), дипломного проєктування або складання державних іспитів.

3.1.3. Переддипломна практика є заключним етапом практичного навчання. Її проводять з метою узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом і готовністю до самостійної трудової діяльності.

3.2. Зміст, форми, терміни проведення і послідовність практик визначається наскрізною програмою, яка розробляється випусковою цикловою комісією відповідно до навчального плану, графіка освітнього процесу відповідної спеціальності.

В програмі визначаються конкретні рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь, навичок, яких студенти набули на кожному робочому місці. Ці вимоги об'єднуються в наскрізній програмі, як в основному навчально-методичному документі практичного навчання. Зміст наскрізної програми повинен відповідати нормативно-правовим документам України щодо проведення практичного навчання студентів, освітньо-кваліфікаційним характеристикам та навчальному плану молодших спеціалістів, фахових молодших бакалаврів відповідних спеціальностей. Наскрізна програма узгоджується заступником директора з навчальної роботи та затверджується директором коледжу.

3.4. На основі наскрізної програми практики педагогічні працівники випускових циклових комісій коледжу розробляють робочі навчальні програми відповідних видів практик, які також узгоджуються заступником директора з навчальної роботи та затверджується директором коледжу.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

4.1. Практична підготовка здобувачів освіти здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях усіх організаційно-правових форм і форм власності (базах практики) або у структурних підрозділах закладу фахової передвищої освіти, що забезпечують практичну підготовку, включаючи виробниче навчання.

4.2. Базами практичної підготовки студентів коледжу є навчальні кабінети, лабораторії, навчально-виробнича майстерня, а також підприємства, установи, організації, які відповідають певним умовам для проведення виробничих практик. За наявності державних замовлень на підготовку молодших спеціалістів, фахових молодших бакалаврів перелік баз практик може надавати орган, який формує таке замовлення. Під час підготовки молодших спеціалістів, фахових молодших бакалаврів за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики передбачають у цих договорах. У випадку, коли підготовка фахівців здійснюється на замовлення фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи (з урахуванням усіх вимог наскрізної програми та цього положення) або коледж, що визначається умовами договору (контракту) на фахівця.

4.3. Студенти можуть самостійно, з дозволу відповідальних осіб за проведення практики, підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання з наступним завчасним укладанням договору між коледжем і базою практики.

4.4. Підприємства (організації, установи), які використовуються як бази практик, повинні відповідати наступним вимогам:

наявність структур, що відповідають спеціальностям, за якими здійснюється підготовка молодших спеціалістів, фахових молодших бакалаврів в коледжі;

можливість кваліфікованого керівництва практикою студентів;

можливість надання студентам на час практики робочих місць;

надання студентам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідними для виконання програми практики.

4.5. Визначення баз практики здійснюється керівником закладу фахової передвищої освіти, виходячи з їх спроможності забезпечити виконання програми практики. Перевага має надаватись підприємствам, які використовують сучасні обладнання та технології. Перевага при виборі бази переддипломної практики надається майбутньому місцю працевлаштування здобувача освіти.

4.6. Визначення бази практики за межами України здійснюється за згодою засновника закладу фахової передвищої освіти. Визначення бази практики на тимчасово окупованій території України та території держави-агресора забороняється.

4.7. Здобувачі освіти, які поєднують навчання з роботою, можуть проходити практичну підготовку шляхом навчання на робочому місці у процесі виконання посадових обов'язків, якщо це забезпечує виконання програми практики.

4.8. Для здобувачів освіти, які є іноземцями, місце проведення практики передбачається у контракті на підготовку таких фахівців і може бути як на території України, так і на території держав їх походження (крім території держави-агресора).

4.9. З підприємствами, установами та організаціями, які визначені базами практики, коледж укладає договір про проведення практичної підготовки здобувачів вищої та фахової передвищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами.

4.10. Для груп споріднених спеціальностей заклад освіти може створювати навчально-практичні центри, полігони або бази спільного використання.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

5.1. Відповідальність за організацію та проведення практичної підготовки здобувачів освіти покладається на директора коледжу. Заходи, пов'язані з

організацією практичної підготовки, визначаються наказами директора закладу освіти.

5.2. Загальну організацію та контроль за проведенням практичної підготовки у коледжі здійснює завідувач навчально-виробничою практикою, який призначається наказом директора закладу освіти.

5.3. Завідувач навчально-виробничою практикою коледжу :

готує документи для укладання договорів з підприємствами (організаціями, установами), які визначені як бази практики;

готує документи для укладання договорів з підприємствами (організаціями, установами) за вибором студентів;

готує проекти наказів і рішень з питань виробничих практик;

надає цикловим комісіям інформацію щодо наявності місць практики згідно з укладеними договорами;

здійснює контроль за роботою керівників практики від коледжу згідно з графіками відвідування баз практики;

здійснює контроль за проведенням практики, аналізує та узагальнює її результати;

забезпечує циклові комісії необхідною документацією з питань виробничої практики;

здійснює контроль за розробкою програм виробничих практик;

аналізує звіти керівників практик за результатами виробничих практик та готує підсумкову довідку про її проведення директору коледжу;

разом з головами циклових комісій здійснює керівництво навчально-методичним забезпеченням виробничих практик;

проводить первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, техніки безпеки та охорони праці, інструктаж про порядок проходження виробничої практики;

у складі комісії приймає заліки з виробничої практики.

5.4. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практичної підготовки забезпечують випускові циклові комісії, які визначені наказом директора коледжу.

5.5. Безпосереднє керівництво практиками здобувачів освіти здійснюють керівники практики від закладу освіти, які визначені наказом директора коледжу, та керівники практики від бази практики, які визначені керівництвом баз практики відповідно до договору про проведення практичного навчання здобувачами освіти.

5.6. До керівництва практикою від закладу освіти залучаються педагогічні та науково-педагогічні працівники коледжу. Перевага при призначенні керівників практики від закладу освіти надається досвідченим працівникам випускових циклових комісій. Завдання керівника практики від закладу освіти визначається положенням про організацію освітнього процесу.

5.7. Керівник практики від коледжу:

надає студентам необхідні документи (направлення, програму, щоденник, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо);

повідомляє студентам про систему звітності з практики, порядок оформлення звітів;

контролює наявність студентів на базах практики згідно з графіком відвідування, у тісному контакті з керівниками практики від підприємств забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

контролює забезпечення умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку;

подає завідувачу навчально-виробничої практики коледжу письмовий звіт із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

5.8. Права та обов'язки керівників практики від бази практики визначається договором про проведення практичного навчання здобувачів освіти.

5.9. Коледж забезпечує здобувачам освіти місця проходження практик відповідно до освітньо-професійних програм і договорів про проведення практичного навчання. У разі проведення практики в структурному підрозділі коледжу обов'язок забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці покладається на директора закладу освіти. Під час проходження практичної підготовки забороняється використовувати працю здобувачів освіти для цілей, не передбачених освітньо-професійною програмою.

5.10. Здобувачі освіти можуть проходити практичну підготовку шляхом навчання на робочому місці у процесі виконання посадових обов'язків. Заклад освіти може зараховувати практичну підготовку в порядку визнання результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою, які здобуті під час трудової діяльності здобувача під час навчання або до його початку.

5.11. Студенти коледжу під час проходження виробничих практик зобов'язані:

до початку практики одержати від керівника практики інструктаж про порядок проходження практики, правил техніки безпеки і консультації щодо заповнення необхідних документів;

своєчасно прибути на базу практики;

у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

нести відповідальність за виконання завдань практики;

своєчасно подати звітні документи та захистити звіт за результатами практики.

5.12. Тривалість робочого часу здобувача освіти під час проведення навчальних практик не повинна перевищувати 36 академічних годин на тиждень, під час проведення виробничих практик – тривалості робочого дня з урахуванням віку здобувачів освіти відповідно до законодавства. Під час проходження практики здобувачі освіти повністю підпорядковуються внутрішньому трудовому розпорядку бази практики.

5.13. Під час проведення навчальної практики академічна група може бути поділена на підгрупи чисельністю не менше 8 осіб.

5.14. Практична підготовка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами проводиться з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

6.1. Після закінчення терміну кожної практики здобувачі освіти звітують про виконання програми практики.

6.2. Форма звітності про проходження практики здобувачем освіти визначається вимогами, які встановлені положенням про організацію освітнього процесу в коледжі та програмою практичної підготовки. Обов'язковою формою звітності є звіт з практики, структуру та вимоги до якого визначаються закладом освіти.

6.3. Звіт з практики здається керівнику практики від закладу освіти і, за можливості, керівники практики від бази практики.

6.4. Оцінка здобувача освіти за практику виставляється відповідно до положення про організацію освітнього процесу в коледжі та вимог програми практики, і враховується до загального рейтингу успішності для призначення стипендії за результатами наступного семестрового контролю.

6.5. За результатами практики здобувачу освіти може бути присвоєна повна або часткова професійна кваліфікація відповідно до законодавства, включаючи проведення додаткових контрольних заходів.

6.6. Здобувачу освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав негативну оцінку по практиці, може бути надано право на проходження практики повторно при виконанні умов визначених закладом фахової передвищої освіти.

6.7. Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях відповідних циклових комісій, а загальні підсумки практики підводяться на педагогічних радах закладу фахової передвищої освіти не менше одного разу протягом навчального року.

7. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

7.1. Джерела фінансування практичної підготовки здобувачів освіти визначаються джерелами фінансування підготовки фахівців: кошти державного бюджету, кошти підприємств (організацій, установ) усіх форм власності, закордонних замовників або кошти фізичних осіб. Для фінансування практичної підготовки можуть залучатися додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

7.2. Розмір витрат на практику здобувачів освіти визначається калькуляцією, що розробляє заклад освіти і погоджує з базами практики, із розрахунку вартості проходження практики одного студента за тиждень.

7.3. Основними статтями калькуляції витрат на практику можуть бути оплата праці керівника від закладу, разові витрати на організацію і підведення підсумків практики, витрати на матеріальне забезпечення практики, придбання матеріалів і канцприладдя, експлуатація обладнання, консультації, екскурсії та інше.

7.4. Оплата праці керівників практики від бази практики здійснюється підприємством, організацією згідно з діючими в період практики ставками погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки.

7.5. Здобувачі освіти проходять практику на платній та безоплатній основі, на час практики за ними зберігається право на академічні та соціальні стипендії.

Заступник директора з навчальної роботи

В.С. Шаріна

Погоджено:

Юрист

О.Е. Михальчук